

Kvinnofrids- barometern 2023

En undersökning av kommunernas
arbete mot mäns våld mot kvinnor
och våld i nära relationer

Unizon samlar över 140 kvinnojourer, tjejjourer, ungdomsjourer och jourer mot sexuella övergrepp. Den gemensamma visionen är ett jämställt samhälle fritt från våld. Jourerna stöttar, skyddar, förebygger och påverkar, utifrån en kunskap om våld, kön, genus och makt.

www.unizonjourer.se | 08-642 64 01 | info@unizon.se
[@unizonjourer](https://www.facebook.com/unizonjourer) [#unizonjourer](https://www.facebook.com/unizonjourer) www.facebook.com/unizonjourer
Unizon, Elsa Brändströms gata 62 B, 129 52 Hägersten

Förord

I varenda kommun, från Kiruna i norr till Trelleborg i söder finns det män som hotar, misshandlar, våldtar och kränker kvinnor. I varenda kommun finns barn som tvingas uppleva pappas eller styvpappas våld mot mamma. Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem och en kränkning av de mänskliga rättigheterna.

Sveriges sjätte jämställdhetspolitiska mål är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. För att uppnå målet finns en nationell strategi som tillsammans med åtgärdsprogram ska stärka och utveckla arbetet mot våld. Arbetet har medfört en rad åtgärder och insatser som skärpt lagstiftning och kunskapshöjande åtgärder. För kommunerna har socialtjänstlagen ändrats 2021 till att även innefatta insatser för våldsutövare. Säkerheten för den våldsutsatta och hennes anhöriga ska också särskilt beaktas enligt den nya lagstiftningen. Ett särskilt barnfridsbrott infördes 2021 för att stärka det straffrättsliga skyddet för barn. Lagstiftningen är tydlig – det ligger ett stort ansvar på landets kommuner att erbjuda stöd och skydd för våldsutsatta kvinnor och barn.

I Kvinnofridsbarometern 2023 undersöker Unizon för femte gången kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Kommunerna får själva svara på en enkät och beskriva sitt arbete. Kvinnofridsbarometern 2023 visar att kvinnofridsarbetet i många av landets kommuner fortfarande inte är prioriterat eller bedrivs systematiskt. Lagstiftning, föreskrifter och förordningar finns men efterlevs inte i den mån de borde vilket drabbar våldsutsatta kvinnor och barn. Kunskap, rutiner och resurser varierar mellan kommunerna vilket gör det ojämnt vilket stöd som erbjuds våldsutsatta kvinnor och barn.

Men det finns även förbättringar och framsteg. Några områden där vi kan se en framåtgång från 2015 är kommunernas stöd till särskilt utsatta grupper, det förebyggande arbetet, fler kommuner motiverar förövare till beteendeförändrande insatser, något de numer är ansvariga för, och att fler kommuner har den viktiga funktionen kvinnofridssamordnare.

Ett hot mot framstegen är att de utvecklingsmedel som Socialstyrelsen tidigare fördelat till kommunerna tagits bort. 2022 delade myndigheten ut stöd om 85,5 miljoner, och genom åren har stödet från staten haft stor betydelse för kommunernas möjligheter att utveckla sitt arbete. I undersökningen svarar de allra flesta att det kommer att få konsekvenser för verksamheten. Flera kommuner nämner att det framför allt begränsar möjligheterna att arbeta med kompetensutveckling, och att möjligheterna till fördjupad fortbildning riskerar att försvinna.

Risken är att de förbättrade resultaten i undersökningen inte kommer att bibehållas över tid. Drygt fyra av tio kommuner uppger att det inte finns särskilt avsatta medel för kvinnofrid i kommunens budget. De nationella målen återspeglas inte heller i kommunernas prioriteringar. Att staten ger stöd för utveckling är viktigt, men därefter ska detta implementeras i det dagliga arbetet. Kommunernas vilja att förbättra arbetet mot mäns våld mot kvinnor måste avspeglas och förankras i strategiskt och operativt arbete för att nå långsiktig effekt. Arbetet mot mäns våld mot kvinnor måste vara uthålligt, prioriterat och det måste resurssättas.

Kvinnjourerna har en central roll i arbetet med stöd och skydd. Idéburna och icke-vinstdrivna jurer utför sedan 40 år tillbaka merparten av landets stöd- och skyddsinsatser för kvinnor, tjejer och barn som utsatts för mäns våld. De bedriver också ett medvetandegörande, kunskapsspridande och förebyggande arbete. Vi hämtar vår kunskap om vad som utgör ett fungerande kvinnofridsarbete från forskning, statliga utredningar och inte minst från de 195 000 stödsamtal våra medlemsjourer har varje år.

Kvinnofridsbarometern är en viktig temperaturmätare på hur arbetet ser ut i landets kommuner. Vår förhoppning är att den ska vara till hjälp för att synliggöra både förbättringsområden och goda exempel som kan föra kvinnofridsarbetet framåt.

Olga Persson, ordförande Unizon

Sammanfattning

Kvinnofridsbarometern, som nu genomförs för femte gången, visar att kvinnofridsarbetet i många av landets kommuner fortfarande inte är prioriterat eller strukturerat. Lagstiftning, föreskrifter och förordningar finns men efterlevs inte i den mån de borde vilket drabbar våldsutsatta kvinnor och barn. Precis som när den första undersökningen genomfördes 2015 finns i dag stora brister när det gäller skyddsinsatser och stöd och i det systematiska arbetet. Vilket stöd och skydd man får ska inte bero på var i landet man bor, men det gör det idag, en ojämlikhet och rättsosäkerhet för våldsutsatta kvinnor och barn.

Men det finns också förbättringar. När vi jämför de fem undersökningarna ser vi förbättringar inom kommunernas möjlighet att ge stöd till särskilt sårbara grupper, i det förebyggande arbetet och i organiseringen av arbetet där fler kommuner idag har en kvinnofridsamordnare, en framgångsfaktor för kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor. Detta är en positiv utveckling, som kan bidra till att färre utsätts för våld och att bra stöd kan ges till de som utsätts. Det visar också att förändring tar tid, att våldet är komplext och kräver långsiktiga resurser och uthållighet.

Uteblivna statliga medel för utveckling bedöms få stor påverkan

Under många år har landets kommuner fått olika former av stimulansmedel som en del i den nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor. Under 2022 delade Socialstyrelsen ut 85,5 miljoner kronor till kommunerna för utveckling av arbetet mot våld i nära relationer. Myndigheten fick dock inte något uppdrag av regeringen att fördela utvecklingsmedel för 2023. Det innebär en risk för att de resultat som förbättrats i undersökningen inte kommer att stå sig över tid. På frågan om de svarande bedömer att de uteblivna medlen kommer att påverka kommunens förutsättningar att arbeta mot våld i nära relationer svarar sju av tio att det kommer påverka kommunens arbete i ganska stor eller mycket stor utsträckning. Flera kommuner nämner att det framför allt begränsar möjligheten till kompetensutveckling och fördjupad utbildning. Andra nämner att verksamhetsutvecklingen hotas, och någon kommun pekar också på att det kommer att bli svårt att upprätthålla den basala grundnivån i arbetet när stödet försvinner.

Kvinnofridsarbete fortsatt utan mål, budget och struktur

Kommunerna ska arbeta systematiskt mot mäns våld men endast hälften uppger att de har mätbara mål för arbetet och endast i 56 % av kommunerna finns örönmärkta medel avsatta. Hälften av kommunerna har inte utvärderat arbetet de senaste två åren. Lite mer än hälften av kommunerna har under de två senaste åren kartlagt förekomsten av våld och behovet av stöd och skydd i kommunen. Att kartlägga våldet är grundläggande för att kunna ge stöd och skydd till kvinnor och barn och för att kunna arbeta förebyggande mot mäns våld.

Brist på fördjupad kunskap i många kommuner

Kvinnofridsamordnaren har visat sig vara en framgångsfaktor för kommunernas arbete med våld i nära relationer och funktionen är viktig för att samordna arbetet. Sju av tio uppger att de har en kvinnofridsamordnare som i första hand arbetar övergripande. Det pekar på en förbättring jämfört med tidigare år. Samtidigt uppger var tionde kommun att de varken har kvinnofridsteam, kvinnofridsamordnare eller kvinnofridshandläggare. Endast drygt fyra av tio kommuner uppger att samtliga kvinnofridshandläggare gått fördjupad utbildning. Positivt är att nära nio av tio kommuner säkerställer att alla medarbetare inom socialtjänsten har grundläggande kunskap om mäns våld mot kvinnor. 2015 säkerställde sju av tio kommuner detta.

Bostad – många kommuner saknar rutin för att ge stöd till stadigvarande boende

Ett eget nytt hem fritt från våld är en förutsättning för kvinnor att kunna starta om sina liv efter att ha lämnat en våldsam man. Det handlar bokstavligen om liv och död. Socialstyrelsens dödsfallsutredningar visar att ingen av de kvinnor som mördades mellan 2018-2021 hade fått hjälp med annan stadigvarande bostad. 64 % av kommunerna svarar att de ger våldsutsatta kvinnor stöd i att få tillgång till permanent bostad enligt rutin. Jämfört med den första Kvinnofridsbarometern 2015 har det skett en försämring, då uppgav 74 % att de gav stöd.

Barns grundläggande rättigheter tillgodoses inte

Ett par kommuner uppger att de saknar kompetens eller verksamhet som kan garantera stöd och skydd för barn som upplevt våld. Det är anmärkningsvärt då barns ställning som brottsoffer och rätt till stöd när de hört eller sett pappas våld mot mamma eller blivit direkt utsatta för våld av en förälder är lagstadgat.

Var fjärde kommun kräver felaktigt båda vårdnadshavarnas godkännande för insatser till barn

Var fjärde kommun beviljar inte insatser till barn under 18 år om inte båda vårdnadshavarna godkänner. Lagen har ändrats så att detta numera är möjligt. Inga barn ska behöva vänta på krisstöd för att den vårdnadshavare som är misstänkt för våldsbrott vill förhindra detta. Att var fjärde kommun felaktigt kräver båda vårdnadshavarnas godkännande för att bevilja insatser till barn är anmärkningsvärt ur ett barnrättsperspektiv.

5

Många kommuner saknar rutiner för att säkra skolgång

Sex av tio kommuner saknar rutiner för att säkra skolgång för barn i skyddat boende, en anmärkningsvärd siffra då det råder skolplikt. Att gå i skolan är en av de enskilt viktigaste faktorerna för att ett barn som tvingats fly sitt hem och bo i skyddat boende ska rehabiliteras och må bättre. För många barn utgör skolan en trygg och stabil punkt i tillvaron som ger en känsla av normalitet och socialt sammanhang, trots att de befinner sig i kris. 2015 saknade nio av tio rutin så en förbättring har skett, om än från en låg nivå.

Fler kommuner arbetar för att förändra attityder och med beteendeförändrande insatser för förövare

72 % av kommunerna uppger att de under de senaste två åren genomfört regelbundna aktiviteter med syfte att förändra attityder och värderingar kring genus och våld. 2015 var andelen som genomförde aktiviteter 44 %. På frågan om kommunerna genomför särskilda åtgärder för att motivera förövare till att delta i insatser svarar nära var nio av tio ja. Något som numer är lagstadgat. Det innebär en förbättring jämfört med tidigare år.

Fler har särskild kompetens – men långt ifrån alla

Andelen kommuner som har särskild kompetens eller verksamhet som garanterar att särskilt speciellt sårbara grupper kan få rätt stöd är högre idag jämfört med tidigare undersökningar. Men fortfarande saknar många kommuner kompetens eller verksamhet för flera sårbara grupper. Kvinnor utan permanent uppehållstillstånd, LHBTQ- personer och kvinnor med funktionsvariation är de grupper som har sämst förutsättningar att få stöd i kommunerna.

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	4
Rankning Kvinnofridsbarometern 2023	7
Begrepp	8
Metod	10
Stöd och skydd	11
Kartläggning och behovsanalys	11
Kommunerna använder olika former av skyddat boende	12
Idéburna jourer viktig roll som stöd, kunskapskälla, förebyggande	14
Fler kommuner har kompetens för särskilda behov	15
Bostad: sex av tio ger stöd till permanent bostad efter våldsutsatthet	16
Förebyggande arbete: Fler kommuner arbetar för att förändra attityder	17
Finansiering av idéburna kvinno-, tjej- och ungdomsjourer	19
Unizons uppmaningar	22
Barn som upplever våld	23
Skolgången för barn i skyddat boende	24
Insatser till barn	25
Unizons uppmaningar	26
Kompetens, resurser och prioritet	27
Brister i systematiskt arbete i många kommuner	27
Socialchefers utbildning inom området	28
Organisering av kvinnofridsarbetet	29
Drygt åtta av tio har rutin för att ställa frågor om våld inom socialtjänsten	31
Nio av tio säkerställer att alla medarbetare har grundläggande kunskaper	32
Samtliga kvinnofridshandläggare har gått fördjupade utbildningar i fyra av tio kommuner	32
Uteblivna utvecklingsmedel bedöms få stor påverkan	33
Rankning för Sveriges kommuner	36
Metod för rangordning	39
Betygskriterier	40
Unizons manifest	42

Kvinnofridsbarometern 2023 Rankning

Undersökningen har resulterat i en rankning av kommunernas arbete, baserat på en sammanräkning utifrån ett i förhand bestämt poängsystem. Läs mer om poängsystemet och se alla deltagande kommuners placering längst bak i rapporten, där finns också hela listan.

Kommuner topp 10

1. Trollhättans stad
2. Lidköpings kommun
3. Växjö kommun
3. Eskilstuna kommun
3. Västerås stad
6. Kristianstad kommun
6. Göteborgs stad
8. Karlstads kommun
8. Hudiksvalls kommun
10. Sundbybergs stad

- Västra Götalands län
- Västra Götalands län
- Kronobergs län
- Södermanlands län
- Västmanlands län
- Skåne län
- Västra Götalands län
- Värmlands län
- Gävleborgs län
- Stockholms län

Kommuner botten 10

156. Östhammars kommun
156. Höörs kommun
156. Vaggeryds kommun
159. Fagersta kommun
159. Svedala kommun
161. Bromölla kommun
162. Munkedals kommun
163. Avesta kommun
164. Hylte kommun
165. Åtvidabergs kommun

- Uppsala län
- Skåne län
- Jönköpings län
- Västmanlands län
- Skåne län
- Skåne län
- Västra Götalands län
- Dalarnas län
- Hallands län
- Östergötlands län

Begrepp

Kvinnofrid

Ett samlingsbegrepp för kvinnors rätt till frihet från mäns våld utifrån en förståelse om makt- och genusstrukturer. Härstammar från lagstiftningen om kvinnofridskränkning.

Grov kvinnofridskränkning

4 kap. 4 a § brottsbalken
Den som begår brottsliga gärningar enligt 3, 4, 6 eller 12 kap. eller enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud mot en närstående eller tidigare närstående person, döms, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för grov fridskränkning till fängelse i lägst nio månader och högst sex år. Har gärningar som anges i första stycket begåtts av en man mot en kvinna som han är eller har varit gift med eller som han bor eller har bott tillsammans med under äktenskapsliknande förhållanden, ska han i stället dömas för grov kvinnofridskränkning till samma straff.

Lagen faller under allmänt åtal. Det betyder att åklagaren väcker talan åt samhällets räkning och kan göra det utan att kvinnan själv behöver anmäla brottet.

Mäns våld mot kvinnor

Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet.

Våld i nära relationer

Alla former av våld, så som ovan, mellan närstående i både heterosexuella och samkönade relationer och andra släkterelationer.

Barn som upplever våld

"Barn och ungdomar som ser, hör, hör om, och upplever konsekvenserna av det psykiska, fysiska, sexuella, materiella och finansiella våld som en av deras föräldrar/omsorgspersoner utsätter den andra föräldern för"¹

Termen upplever används för att tydliggöra att barn upplever våld med alla sina sinnen. I lagstiftningen används termen bevittna våld.

1 Definition från Överlien, C. (2012). Våld i hemmet: barns strategier. (1. uppl.) Malmö: Gleerup. S. 22

Barnfridsbrott

4 kap. 3§ brottsbalken

Den som begår en brottslig handling som utgör vissa uppräknade brott enligt 3, 4, 6 och 12 kap. eller straffbara försök till någon av de uppräknade gärningarna, döms, om gärningen har bevitnats av ett barn som är närstående eller tidigare närstående till både gärningsmannen och den som gärningen begås mot, för barnfridsbrott till fängelse i högst två år. Om brottet är grovt, döms för grovt barnfridsbrott till fängelse i lägst nio månader och högst fyra år.

Skyddat boende

Boendeinrättning som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver insatser i form av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med andra relevanta insatser, enligt Socialstyrelsen.

Stadigvarande boende

Med stadigvarande boende menas en långsiktig lösning på den våldsutsattas boendesituation. Tillfälliga boendelösningar kortare än ett år har i genomförandet inte räknats som stadigvarande.

Kvinnojour

Idéburen verksamhet som arbetar med att ge skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor, barn och i vissa fall män, utifrån ett bemötande baserat på kunskap om våld, kön, genus och makt.

Tjejjour

Idéburen verksamhet som arbetar med att stötta och stärka tjejer, utifrån ett bemötande baserat på kunskap om våld, kön, genus och makt.

Ungdomsjour

Idéburen verksamhet som arbetar med att stötta och stärka unga oavsett kön, utifrån ett bemötande baserat på kunskap om våld, kön, genus och makt.

Kvinnofridssamordnare

Kan också kallas kvinnofridsstrateg, samordnare för våld i nära relationer, familjefridssamordnare eller liknande. Funktion inom kommunen med ansvar att samordna kvinnofridsinsatser.

Inriktningsbeslut

Ett beslut som indikerar hur ett verksamhetsområde ska utföras framåt i tiden och som ger förvaltningen möjlighet att jobba vidare med detaljerna.

Socialtjänstlagen

Ramlag som reglerar kommunernas ansvar inom socialtjänstverksamhet. 5 kap. 11 § stadgar kommunernas ansvar att ge stöd och hjälp för våldsutsatta kvinnor och deras barn.

Metod

Kvinnofridsbarometerns resultat bygger på en enkät till landets 290 kommuner som skickades ut våren 2023. Frågorna är till stor del desamma som vid tidigare enkäter och har tagits fram av en projektgrupp bestående av experter på Unizon. I gruppen deltog även Agenda PR som genomförde undersökningen.

Webbenkäten skickades till kommunernas registratorer, som uppmanades att vidarebefordra undersökningen till den som är ansvarig för kommunens kvinnofridsarbete. Enkäten skickades via e-post 19 april. Den 28 april och 4 maj skickades påminnelser ut till alla respondenter som ännu inte svarat.

168 kommuner har besvarat enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 58 procent. Några gemensamma nämnare mellan de kommuner som inte besvarat enkäten har inte kunnat identifieras och både stora och små kommuner har deltagit. Kommuner från såväl storstadsregioner som landsbygd ingår, och den geografiska spridningen är god.

165 kommuner har svarat på minst 12 av de totalt 17 poänggivande frågorna och har rangordnats utifrån de poäng de erhållit på respektive fråga. Metoden för hur rangordningen genomförts beskrivs i kapitlet Metod för rangordning.

10

Kvinnofridsbarometern innehåller frågor om hur arbetet är organiserat, rutiner, insatser, förebyggande åtgärder och kompetens inom förvaltningen. En granskning på plats i kommunerna där varje enskilt område kontrolleras skulle kunna ge en delvis annorlunda bild, men resultaten i undersökningen bedöms vara relevanta att använda för att ge en bild av kommunernas arbete med kvinnofrid i Sverige idag.

Kvinnofridsbarometern har genomförts vartannat år sedan 2015. Under de år undersökningen har genomförts har delvis olika kommuner valt att besvara undersökningen. Det är alltså inte samma kommuner som ingår i de återkommande barometrarna. Antalet deltagande kommuner skiljer sig också åt över tid. Det innebär att förändringar av resultaten över tid måste tolkas med försiktighet. I rapporten görs därför generella trendjämförelser med tidigare års resultat. De skillnader mellan olika år som redovisas i rapporten ska ses som en indikation på hur arbetet utvecklas i landets kommuner.

Stöd och skydd

Kommunernas socialtjänst har enligt lag skyldighet att erbjuda våldsutsatta stöd och hjälp. Behovet av skydd och stöd kan variera. Ibland är situationen akut och ibland kan behov av stödsamtal för bearbetning uppkomma långt senare. Det kan också vara så att den våldsutsatta kvinnan inte talar svenska och att det finns behov av tolk, eller att den utsatta har en funktionsnedsättning som gör att ett eventuellt skyddat boende måste vara särskilt anpassat.

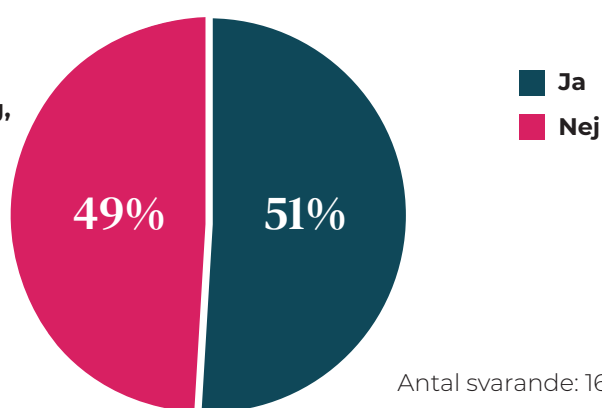
För att möta olika behov av insatser kan det underlätta om kommunerna specialiserar sig på ett område och sedan samverkar nationellt. Därmed säkerställs att våldsutsatta kan erbjudas stöd och skydd utifrån behov oavsett hemkommun. Det är också viktigt att kunna erbjuda stöd och skydd under hela processen, alltifrån ett förebyggande arbete till akuta skyddsinsatser vidare till ny bostad eventuellt i en annan kommun.

Nära hälften av kommunerna saknar kartläggning och behovsanalys

För att kunna garantera våldsutsatta kvinnor, barn och i vissa fall män, stöd och skydd är det nödvändigt med kunskap om förekomst av våld och vilka behov våldsutsatta har. Detta regleras även i Socialstyrelsens föreskrifter som är det regelverk som styr arbetet i kommunerna². Socialnämnden bör både gå igenom pågående ärenden och inhämta uppgifter från lokal statistik för att säkerställa att insatserna svarar mot behoven.

Trots detta svarar strax under hälften av kommunerna att de saknar kartläggning av förekomst av våld i kommunen. I undersökningen 2021 svarade 54 % nej. I 2015 års undersökning uppgav 41 % att de inte gjort en kartläggning. Resultaten pekar på att många kommuner saknar analyser och en uppdaterad bild av förekomsten av våld och vilka behov av stöd som krävs, och bryter, precis som tidigare år, i och med detta mot Socialstyrelsens föreskrifter om våld i nära relationer.

Figur 1. Har ni under de senaste två åren, utifrån egna eller andras underlag, analyserat förekomsten av mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer samt behovet av stöd och skydd i kommunen?

HSL-FS 2022:39, 2 kap. 8 § Socialnämnden ska analysera om utbudet av insatser och andra sociala tjänster som erbjuds våldsutsatta och barn som bevittnat våld svarar mot behoven i kommunen

² HSL-FS 2022:39, 2 kap, 8§, Föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer. Stockholm: Socialstyrelsen; 2022

Fakta: Rekommenderade utgångspunkter för kommunernas behovsanalyser

Det är avgörande att kommunen genomför en behovsanalys som tar upp faktorer som uppskattar hur många platser och nätter i ett skyddat boende samt behov av stödsamtal, rådgivning och praktisk hjälp i vardagen som kommunens invånare kan ha för att kunna garantera skydd och stöd. Behoven för de kvinnor, barn och män som utsatts för våld, men som inte bor på skyddat boende, bör också ingå i analysen. Därtill är det viktigt att den innehåller en prognos för hur behoven kan komma att ändras över tid och uppdateras årligen för att säkra upp framtida behov. Ett offentligt frågeformulär i Brottförebyggande rådets (Brå) rapport *Brott i nära relationer (2014)* finns tillgängligt som utgångspunkt för kommunernas analys. Det går också för enskilda kommuner att bryta ner nationell statistik från rikstäckande rapporter så som den ovan nämnda eller rapporten *Våld och hälsa av Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK (2014)*.

12

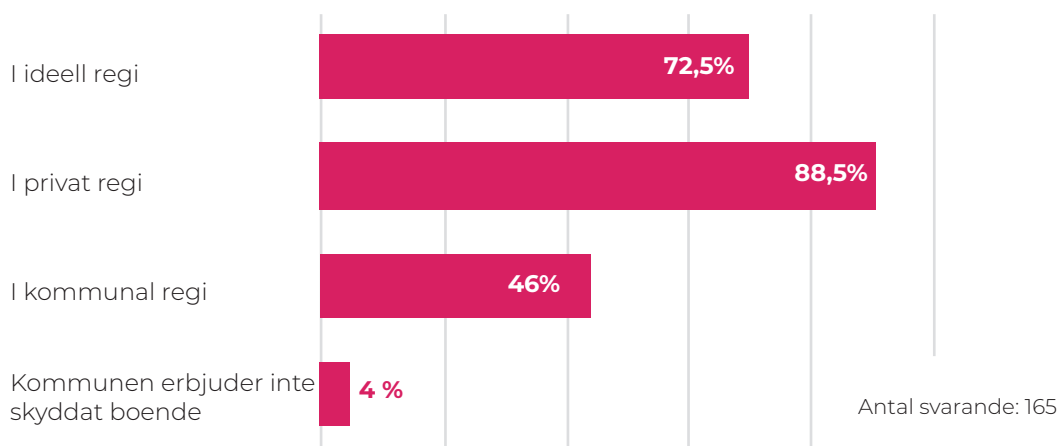
Kommunerna använder sig av olika former av skyddat boende

Att erbjuda skyddat boende är en central uppgift för kommunerna. I Socialstyrelsens föreskrifter står att socialnämnden vid behov ska erbjuda stöd och hjälp i form av lämpligt, tillfälligt boende som motsvarar den våldsutsattas behov av skydd med utgångspunkt i utredningen och riskbedömningen.

Kommunerna använder sig av olika former av skyddat boende. Frågan är en flervalsfråga och sammantaget har alla former av skyddat boende ökat något jämfört med den förra undersökningen. Ökningen är störst för boenden i ideell och privat regi, som båda ökat cirka åtta procent sedan den senaste barometern.

Privata skyddade boenden har funnits som ett svarsalternativ sedan Kvinnofridsbarometern 2019 och har under perioden ökat från 74 % till 88,5%.

Figur 2. På vilket sätt erbjuder kommunen skyddat boende till våldsutsatta kvinnor?

Idéburna jourer viktig funktion som stödverksamhet, kunskapskälla och i att driva förebyggande arbete

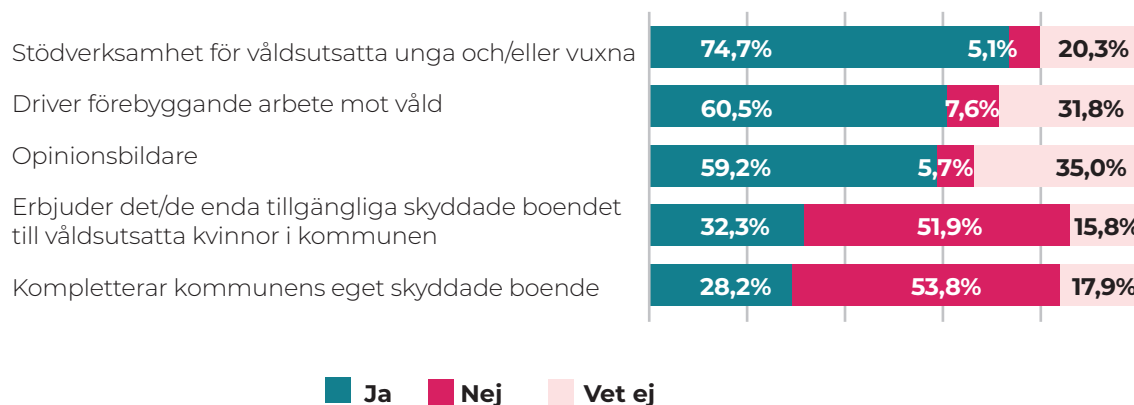
Idéburna kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer har en avgörande roll i arbetet mot mäns och killars våld mot kvinnor och tjejer. Jourerna bedriver insatser åt kommunen eller kompletterar de insatser som drivs i kommunens regi. I många av landets kommuner erbjuder jourerna skyddat boende.

Jourernas största verksamhetsområde är stöd och rådgivningssamtal som ges via till exempel telefon, chatt eller fysiska besök. Metoden strukturerade stödsamtal används för att hjälpa kvinnor som kommer till den öppna verksamheten och dem som bor i skyddat boende.

Stödverksamheten är den funktion som flest kommuner anger att jouren har. Trots det så är det denna verksamhetsdel som får minst ekonomiskt stöd från kommunen.

Jämfört med tidigare undersökningar har jourernas funktion som stödverksamhet, att driva förebyggande arbete mot våld och opinionsbildare ökat. Observera att denna fråga inte är grund för ranking.

Figur 3. Vilken/vilka funktioner har den lokala eller näraliggande ideella kvinnojouren och/eller tjej- och ungdomsjouren i arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer?

N=158

* Fel i diagram figur 9: jourernas roll som kunskapskälla saknas.

69 % av kommunerna svarar ja, att jouren har en viktig funktion som kunskapskälla, 8,9 % svarar nej och 22,2 % vet ej.

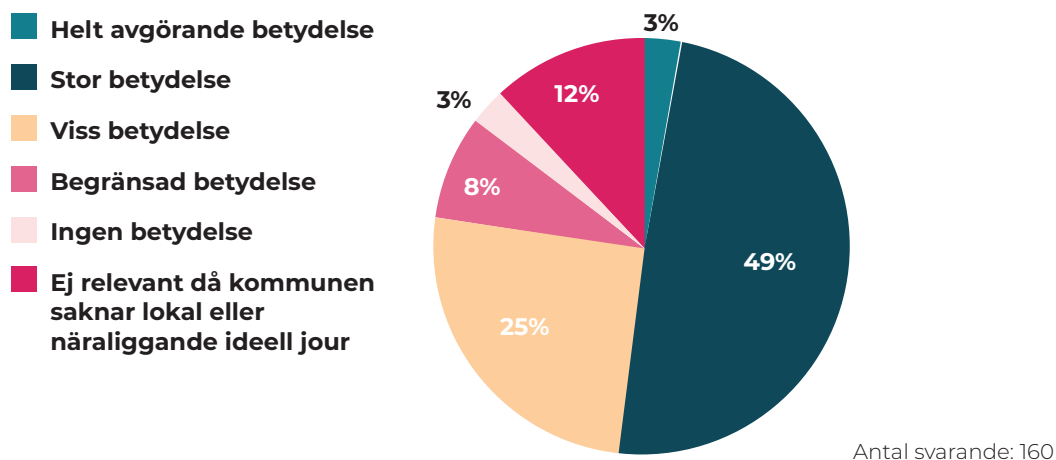

Idéburna jourer har stor betydelse i många kommuner

Bland de frågor som inte betygssattes ingick också en fråga om hur stor betydelse den lokala jouren har för kommunens arbete mot våld i nära relationer. Mer än hälften av kommunerna har svarat att den ideella jouren har stor eller helt avgörande betydelse för kommunens arbete och endast tre procent svarar att jouren inte har någon betydelse alls.

Detta stämmer överens med de erfarenheter Unizon har från det lokala arbetet. Unizon vill uppmana de kommuner som redan idag har ett samarbete att utveckla det. De kommuner som ännu inte har en samverkan med lokal jour bör ta initiativ för att åstadkomma detta. På så sätt kan den samlade kompetens som finns inom jourerna tas tillvara, och kommuner och jourer kan komplettera varandras verksamheter.

Figur 4. Hur stor betydelse har den/de lokala eller näraliggande ideella kvinnojouren och/eller tjej- och ungdomsjouren i arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer inom kommunen?

14

”Under 2023 genomförs en stor utbildningssatsning för all personal inom kommunala utförarverksamheter inom funktionsnedsättning och äldre. Kvinnojouren genomför denna utbildningssatsning på uppdrag av kommunen. Kommunen hade haft svårt att genomföra en så stor satsning utan detta samarbete.” Sundbyberg stad

”Många fler än de som ansöker om hjälp vänder sig till kvinnojouren. Kvinnojouren motiverar kvinnorna att söka hjälp hos kommunen för olika behov. Bra samarbete!” Österåkers kommun

”Gällande det förebyggande arbetet gällande våld så har de haft en helt avgörande betydelse för att driva det arbetet framåt. Jouren är viktiga deltagare i olika samverkansforum i kommunen och bidrar till att lyfta vikten av förebyggande arbete för hela kommunen.”

Katrineholms kommun

”Vi har en bra samverkan med Kvinnojouren Kullan i och med IoP. Våra verksamheter kompletterar ofta varandra. I vissa ärenden kan vi samverka kring den enskilde samt att vi har planer på att samverka kring t.ex. gruppverksamhet med mer.”

Falu kommun

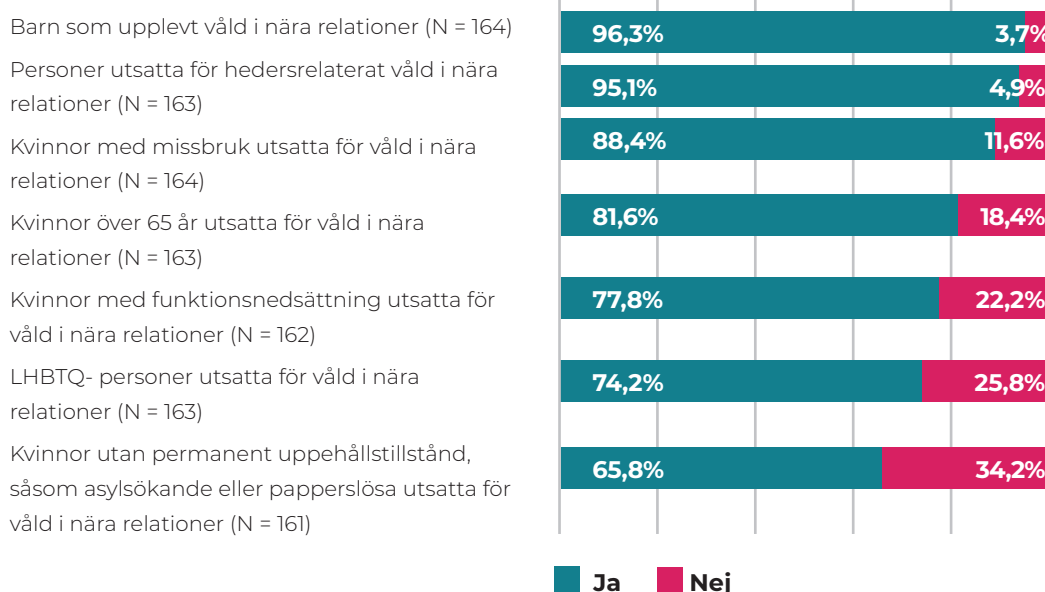
Fler kommuner än tidigare har kompetens för särskilda behov

Behoven av stöd och skydd ser olika ut för olika individer och våldet kan få olika konsekvenser. Behoven varierar beroende på den våldsutsattas situation och hur förutsättningar ser ut i övrigt. Våldsutsatta kvinnor i en särskilt sårbar situation kan kräva speciella stödinsatser. Särskild kunskap krävs exempelvis för att ge adekvat stöd och skydd till personer utsatta för hedersvåld och för att kunna stödja kvinnor utan permanent uppehållstillstånd.

Jämfört med den första undersökningen som genomfördes 2015 har andelen kommuner som uppger att de har särskild kompetens eller verksamhet som garanterar att stöd och skydd beaktar särskilda behov ökat markant. Skillnaderna är också stora i alla kategorier jämfört med den senaste undersökningen 2021. Exempelvis har andelen kommuner som kan garantera stöd och skydd för äldre kvinnor ökat från 64 till drygt 80 %. Andelen som garanterar stöd till personer som är utsatta för hedersrelaterat har också ökat från 82 till 95 %.

Fortfarande är det några kommuner som inte erbjuder stöd till barn som upplevt våld. Det är ett anmärkningsvärt resultat. Stöd till barn är ett lagstadgat ansvar och något alla kommuner ska erbjuda.

Figur 5. Har kommunen särskild kompetens eller verksamhet som garanterar att stöd och skydd beaktar särskilda behov för följande personer som utsatts för våld i nära relationer? (N=164)

Sex av tio ger stöd till permanent bostad efter våldsutsatthet

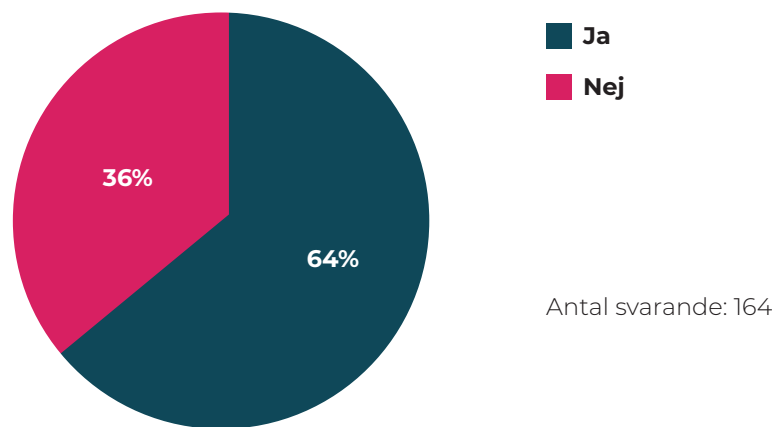
Ett eget hem fritt från våld är en förutsättning för kvinnor att kunna starta om sina liv efter att ha lämnat en våldsam man. Det handlar bokstavligen om liv och död. Socialstyrelsens dödsfallsutredningar visar att ingen av de kvinnor som mördades mellan 2018-2021 hade fått hjälp med annan stadigvarande bostad ³.

Drygt sex av tio kommuner svarar att de erbjuder våldsutsatta kvinnor stöd för att få tillgång till permanent bostad i enlighet med kommunens rutin. Här har ingen större förändring skett sedan 2021 då 60 % svarade att de gav stöd. Jämfört med den första Kvinnofridsbarometern 2015 har det skett en försämring, då uppgav 74 % att de gav stöd.

Oftast handlar det inte om formaliserad hjälp till ett nytt, tryggt permanent boende utan snarare om förturssystem, hjälp vid kontakter med hyresvärdar, hjälp att söka bostad på andrahandsmarknaden, hyresgarantier eller möjlighet till tillfälliga boenden. Ofta uppger kommunerna att det inte finns skriftliga och övergripande rutiner för detta utan att det blir individuella lösningar i de fall det inte går att lösa på annat sätt. Detta vittnar om en stor godtycklighet som kan leda till rättsosäkerhet för kvinnor och barn.

16

Figur 6. Ger kommunen våldsutsatta kvinnor stöd i att få tillgång till permanent bostad enligt rutin?

”Samverkar med både bostadsbolag och andra kommuner för att försöka säkerställa detta. Kommunen ingår också i ett länsövergripande arbete kring detta.” Sandvikens kommun

”Vi jobbar intensivt och på flera olika sätt för att säkerställa att de kvinnor som behöver det kan erbjudas en ny permanent bostad. Vi har samverkan med hyresvärdar i vår egen kommun men också i andra kommuner. Vi är med i nätverket Kompotten och har också egna uppbyggda samarbeten med andra kommuner. ALLT för att personer så snart som möjligt ska kunna lämna de skyddade boendena och etablera sig på ny ort.” Skövde kommun

³ Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall. Stockholm: Socialstyrelsen; 2022

Fler kommuner arbetar för att förändra attityder

Arbetet med att förändra attityder, särskilt riktat till unga, är en viktig insats i ett förebyggande arbete mot mäns och killars våld. Genom kunskap och information kan kommunen bidra till förändring.

I gällande nationell strategi för att bekämpa mäns våld mot kvinnor lyfts det förebyggande arbetet och kravet att alla unga ska nås av våldsförebyggande arbete med ett genusperspektiv. Sedan 1 juli 2023 har kommunerna ett lagstadgat ansvar att förebygga brott. Lagen trädde i kraft efter att enkäten för Kvinnofridsbarometern 2023 besvarats av kommunerna.

Attitydförändringar med en ansats att förändra stereotypa föreställningar om kön har visat sig mest framgångsrikt för att förebygga våld enligt WHO.

72 % av kommunerna uppger att de under de senaste två åren genomfört regelbundna aktiviteter med syfte att förändra attityder och värderingar kring genus och våld. 2015 var andelen som genomförde aktiviteter 44 %. Alltså är det nu fler kommuner som arbetar med att förändra attityder och värderingar än tidigare.

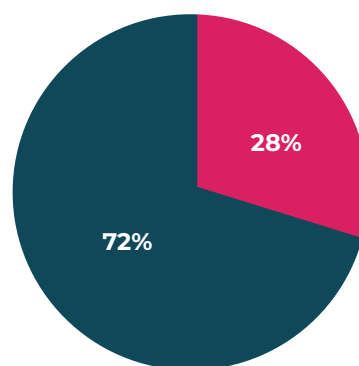
Av kommentarerna framgår att målsättningen varierar. Vanligast är projekt eller aktiviteter på skolor, därefter utbildningsinsatser riktad till personal inom kommunen, såsom handläggare och skolpersonal.

17

Figur 7. Har kommunen under de senaste två åren genomfört regelbundna aktiviteter med syfte att förändra attityder och värderingar kring genus och våld?

■ Ja
■ Nej

Antal svarande: 164

”Fältare har medverkat i skolan och utbildat i Machofabriken där många har deltagit. Det har även skett riktade utbildningssatsningar för barn och unga kring våldsutsatthet och våldsutövning.”

Avesta kommun

”Länsövergripande aktiviteter under projektveckan En vecka fri från våld i samarbete med lokala samverkanspartners, exempelvis Länsstyrelsen. Lokalt togs en extern föreläsare in under 2022 som pratade om destruktiva maskulinitetsnormer och machokultur. Föreläsningen riktade sig till såväl skolungdomar som vuxna som ofta träffar barn och unga i sin verksamhet”

Älmhults kommun

Nära nio av tio kommuner motiverar förövare till beteendeförändrande insatser

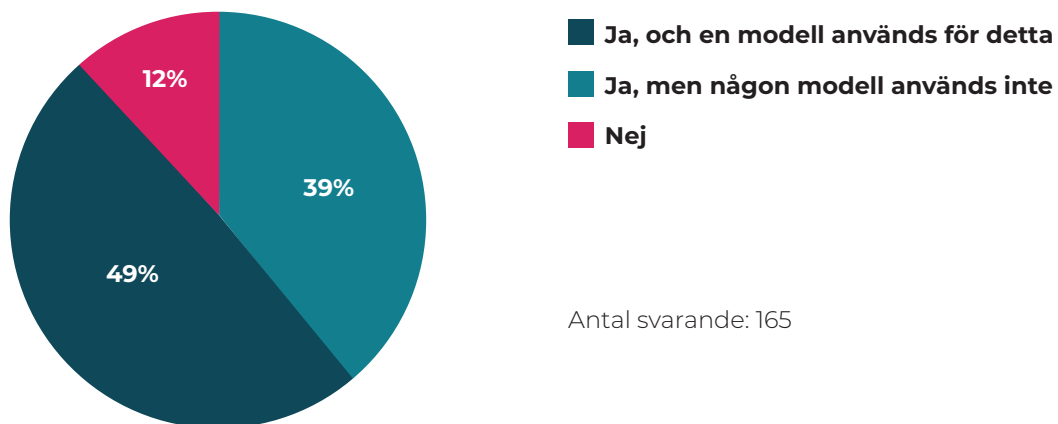
För att motverka våld krävs insatser för ett förändrat beteende hos förövarna, så kallad tertiär prevention, med tidig upptäckt och behandlingsprogram.

På frågan om kommunerna genomför särskilda åtgärder för att motivera förövare till att delta i insatser svarar nära 9 av 10 ja (88 %). Det innebär en förbättring jämfört med tidigare år, i den första Kvinnofridsbarometern 2015 uppgav 67,5 % att de genomför åtgärder.

Av de kommuner som har insatser idag svarar ungefär hälften att de har en metod för arbetet. Alternativ till våld (ATV) uppger flest kommuner att de använder. I förra undersökningen var det vanligare att man arbetade utan en modell för arbetet, andelen kommuner som uppger att de använder en modell har ökat från 40 till 49 procent.

18

Figur 8. Genomför kommunen särskilda åtgärder för att motivera förövare till deltagande i beteendeförändrade insatser?

”Vuxenheten frågar om våldsutsatthet samt våldsutövande i samband med varje förhandsbedömning oavsett aktualiseringsorsak. Efterfrågar även detta i samband med utredning. Skriftlig rutin för detta finns.”

Söderhamns kommun

”Olika verksamheter inom socialförvaltningen arbetar för att fånga upp våldsutövare och motivera dem att ta emot hjälp från Familjevåldsgruppen. ATV och Samtal om våld erbjuds som stödinsats till våldsutövare.”

Trelleborgs kommun

Mer långsiktig finansiering för de som har överenskommelser – men färre kommuner ger stöd till jourer

Ekonomisk långsiktighet är en förutsättning för att kvinno-, tjej- och ungdomsjourer ska kunna driva och utveckla sina verksamheter. Kortsiktig finansiering innebär en osäkerhet och försvårar för långsiktig planering och utveckling.

Jämfört med förra undersökningen har andelen kommuner som tar beslut om finansiering till kvinnojourer för tre år ökat från 11 % till 25 %. Även när det gäller tjej- och ungdomsjourer har finansieringen blivit mer långsiktig. I undersökningen 2021 uppgav 7,5 % av kommunerna att de gav finansiering för tre år, i år uppgav 13,3 % att de gör detta.

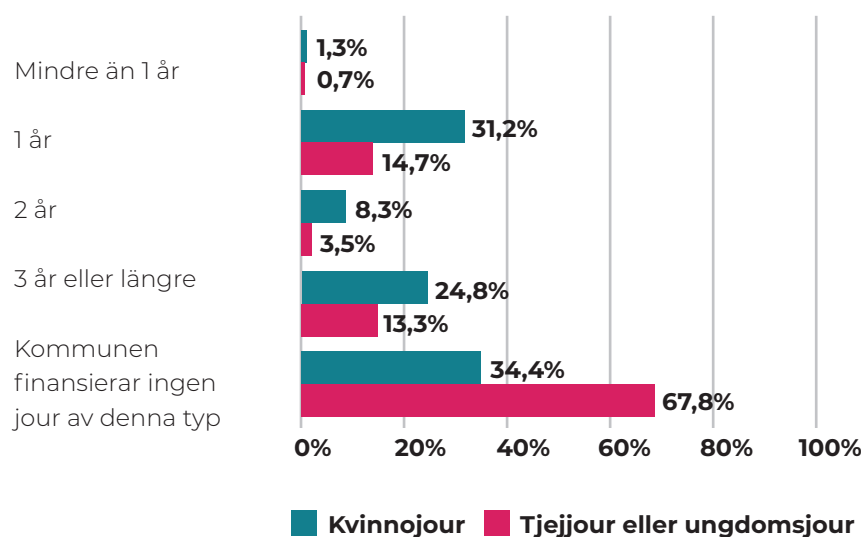
Färre kommuner finansierar kvinnojourer jämfört med 2015

En oroväckande trend är att färre kommuner ger finansiering till jourer jämfört med 2015, då uppgav 15 % av kommunerna att de inte finansierade någon ideell kvinnojour, i år är siffran 34 %.

När det gäller tjej- och ungdomsjourer är det klart färre som finansieras av kommunen, men här har andelen som ger stöd ökat något över tid. 2017 uppgav åtta av tio att de inte gav stöd. I år svarar sju av tio att de inte finansierar någon jour av denna typ.

19

Figur 9. För hur långa perioder tar kommunen inriktningsbeslut eller motsvarande om finansiering till ideella kvinnojourer och tjej- eller ungdomsjourer?

Antal svarande
Kvinnojour 157
Tjej- och ungdomsjour 143

Skriftliga överenskommelser med kvinnojourer i drygt hälften av kommunerna

För att kommunerna ska kunna erbjuda skydd och stöd till kvinnor och barn på ett rättssäkert sätt är det avgörande med ett formaliserat samarbete mellan socialnämnden och den ideella jouden. En överenskommelse, avsiktsförklaring eller ett avtal innebär en fastställd relation mellan parterna som gör att arbetet kan planeras på längre sikt. Jouren kan till exempel förbereda och planera för placeringar och socialsekreterare vet vem de ska kontakta när behov av stöd och skydd uppstår.

Nära sex av tio kommuner svarar att de har en överenskommelse med lokal eller närliggande kvinnojour, antingen med finansiering inskrivet i avtalet eller inte. Resultatet pekar på att något fler har överenskommelse nu än 2021, dock är det en mindre andel som uppger att de har en överenskommelse 2023 jämfört med 2015. Då uppgav 66 % att de hade en överenskommelse, i år uppger 56 % att de har en överenskommelse.

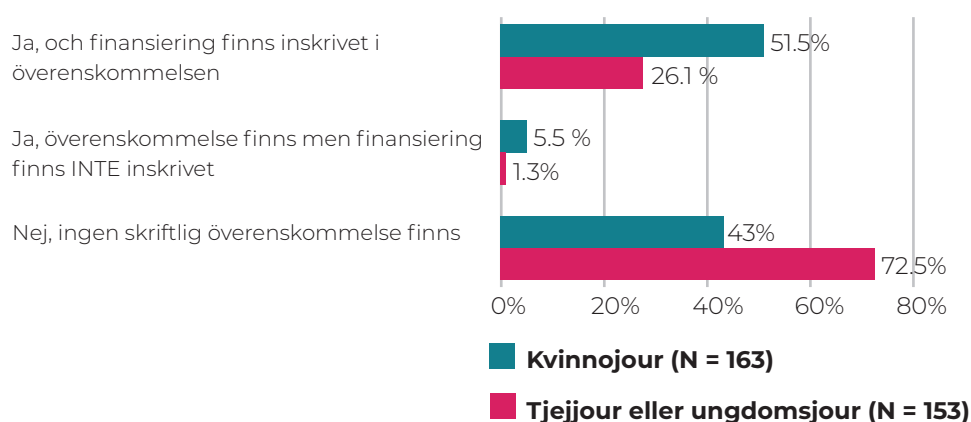
Andelen som har finansiering inskrivet i överenskommelsen har ökat jämfört med förra undersökningen. Drygt hälften uppger nu att finansiering finns med, jämfört med 43 % för två år sedan. Samtidigt ligger nivån idag i linje med hur det såg ut 2019, vilket tyder på att det varierar över tid om finansiering är en del av avtalet eller inte.

20

När det gäller tjejjourerna och ungdomsjourerna har drygt var fjärde kommun ett avtal, och av dessa har majoriteten finansiering inskrivet. Det innebär en liten förbättring jämfört med förra undersökningen, då nära var fjärde hade avtal, och finansiering fanns med en femtedel av dem.

Flera kommuner uppger att det helt saknas jourer av denna typ i kommunen, och i något fall att den ingår i kvinnojouren. Att det inte finns någon separat tjej- eller ungdomsjour i den egna kommunen bör dock inte vara något hinder för att ge stöd till en närliggande jour, som kan bidra med viktigt stöd till unga.

Figur 10. Finns skriftliga överenskommelser om samverkan mellan socialnämnden och lokal eller närliggande ideell jour av följande typ?

Tjej- och ungdomsjourerna viktiga men står ofta utan ekonomisk bas

Tjejjourers och ungdomsjourers roll i kommuner är främst att arbeta för att förebygga våld och att stärka och stödja unga. De stöttar främst unga tjejer och kontakten sker till största del via chatt. Jourerna har också telefonsamtal, mejlkontakt och fysiska samtal och möten med unga. Samtalen rör utsatthet för sexuella övergrepp, frågor om relationer, kroppen, missbruk, självmordstankar och våld i nära relationer. Dessutom är många tjejjourer och ungdomsjourer ute i skolor och på fritidsgårdar och föreläser. De informerar och håller också i grupper där ungdomar får prata om exempelvis våld och normer.

Tjejjourerna och ungdomsjourer spelar ofta en central roll i kommunernas förebyggande arbete. Deras arbete värderas högt av många politiker och andra organisationer. De ses som en nödvändig del i arbetet med att nå ut till gruppen unga. I rapporten Ett steg på vägen - en undersökning av kommunernas förebyggande arbetet mot mäns våld mot kvinnor⁴ uppger kommunerna att Länsstyrelsen, polisen och kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer är de aktörer kommunen främst samarbetar med i det förebyggande arbetet, och när kommunerna rankar vilken funktion jourerna har är det just stöd och förebyggande arbete som kommer överst.

Eftersom unga är överrepresenterade både som utsatta och förövare för brott i nära relationer och andra våldsbrott och dessutom i högre grad än vuxna lider av psykisk ohälsa är detta arbete centralt. Mer än var fjärde ung tjej uppger i Brottsförebyggande rådets trygghetsundersökning (NTU 2023) att hon utsattes för sexualbrott året innan.

Trots detta är det få kommuner som har en överenskommelse med en tjejjour där finansiering finns inskrivet. Det innebär att jourerna till största del verkar utan fast ekonomisk bas, säkra medel för nästkommande år eller termin skulle göra det livsviktiga arbetet mer långsiktigt. Vem skulle göra arbetet om jourerna inte fanns?

21

Ideella kvinnojouren och/eller tjej- och ungdomsjouren har:
”Stor betydelse i fråga att föreläsa, stödverksamheter, sprida kunskap och framförallt nå ut till ungdomar.”

Halmstad kommun

Unizon uppmanar Sveriges kommuner att:

- **Använda Kvinnofridsbarometern som en checklista och guide** i vad kommunen behöver ha på plats och utveckla för att följa gällande lagstiftning, föreskrifter och förordningar. Uteblivna utvecklingsmedel får inte göra att kvinnofridsarbetet stannar av.
- **Inrätta en handlingsplan där kommunen tar ett helhetsgrepp när det gäller stadigvarande boende till våldsutsatta kvinnor och barn.** Det behövs olika former av utslusningsboenden, förturslägenheter, hyresgarantier från kommunen, billiga hyresrätter, samarbeten med andra aktörer och fungerande och kända rutiner inom kommunen.
- **Satsa på våldsförebyggande insatser med ett genus- och maktperspektiv** riktat till barn och unga och inkludera tjej- och ungdomsjourerna i arbetet. I det nationella våldsförebyggande programmet lyfts vikten av tidigt våldsförebyggande arbete där skolans insatser att förmedla grundläggande demokratiska värderingar och kunskap om makt och kön är grundläggande.
- **Inrätta systematiskt arbete med förövare för att förändra beteenden.** Kontakten med förövare måste i första hand utgå ifrån den utsattas säkerhet och insatser måste inkludera ett genus-, kön- och maktperspektiv. Det krävs ett utökad arbete att fånga upp förövare, hålla dem ansvariga och motivera dem till beteendeförändrande insatser för att mäns våld ska upphöra.
- **Ta inriktningsbeslut om långsiktig finansiering av lokala eller närliggande kvinnojourer och tjej- och ungdomsjourer.** Kvinnofridsarbete är inget projekt. Långsiktighet behövs för att kunna garantera att stöd och skydd finns tillgängligt och är i ständig utveckling. Unizon förespråkar modellen IOP Idéburet Offentligt Partnerskap, en formaliserad samverkansform mellan en kommun och en idéburen organisation som bygger på ömsesidighet, samverkan och tydlig ansvarsfördelning, med finansiering inskrivet.
- **Formalisera samarbete med och finansiera tjejjour och ungdomsjourerna.** Det måste till mer pengar till de organisationer som når dem som är mest utsatta för killars och mäns våld: nämligen unga. Arbete med unga kan inte stå vid sidan om ordinarie arbete mot våld.

Barn som upplever våld

Inte bara kvinnorna utan även barnen utsätts för och upplever våld. Studier visar att ett av tio barn upplever våld i hemmet. Våldet påverkar deras fysiska och psykiska hälsa negativt och de löper stor risk att utveckla PTSD. Det nya barnfridsbrottet som trädde i kraft den 1 juli 2021 gör det straffbart att utöva våld inför ett barn.

Barnen har egna upplevelser av våldet och behov av stöd för att bearbeta händelserna. I årets undersökning uppger några av kommunerna att de saknar kompetens eller verksamhet som kan garantera stöd och skydd för barn som upplevt våld. Detta trots barns ställning som brottsoffer med lagstadgad rätt till stöd.

Forskning visar att barns upplevelser av pappas våld mot mamma kan få allvarliga konsekvenser jämförbara med barns upplevelser av krig, tortyr, utsatthet och flykt. Hemmet, som ska vara den plats som inger trygghet, blir istället den plats som är starkt kopplat till hot och våld.

”Socialnämnden ska också särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver” – Socialtjänstlagen

23

Fler kommuner har skriftlig rutin för att säkra skolgången för barn i skyddat boende jämfört med 2015

När barn upplevt våld och kommer till ett skyddat boende är det av yttersta vikt att barnet i den mån det går, får fortsätta med de rutiner som ingår i barnets liv. Att få gå till förskolan eller skolan är centralt i de flesta barns liv och de behöver relationer med skolkamrater och jämnåriga. Majoriteten av de barn som vistas på kvinnojour kan tyvärr inte fortsätta i sin tidigare förskola eller skola på grund av säkerhetsskäl. Då krävs det flexibla och snabba lösningar mellan kommunerna så att barnet i den utsträckning det är möjligt får upprätthålla kontakt med förskola och skola. Unizons kvinnojourer vittnar om att det många gånger blir en fråga mellan hemkommunen och vistelsekommunen vem som ska bära ansvaret för barnets skolgång, på grund av ekonomiska orsaker. Denna process kan dra ut på tiden och barnet hamnar då mellan stolarna. Detta är naturligtvis oacceptabelt och kräver förändringar så att barnets grundläggande rättigheter tas tillvara.

Barnets livssituation påverkas av våldet och uppbrottet med en placering på ett skyddat boende. Skolan ger struktur i vardagen, möjligheter att utvecklas, nå kunskapsmålen och lära sig färdigheter. Det blir extra viktigt för barnets utveckling att skolgången säkras när förhållandena hemma är osäkra. Att förutsättningarna blir så jämlika som möjligt genom barnens skolgång har understrukits genom att många skolor satt upp regler om att barn inte får frånvara på grund av att exempelvis familjen åker på semester. Att jämföra denna strikta närvaroplikt med avsaknaden av rutiner för att säkra gruppen barn som bor på skyddat boendes skolgång ger en bild av skeva prioriteringar. Även för de mindre barnen är det viktigt med kontinuitet. Är barnet van att gå på förskola bör detta behov tillgodoses.

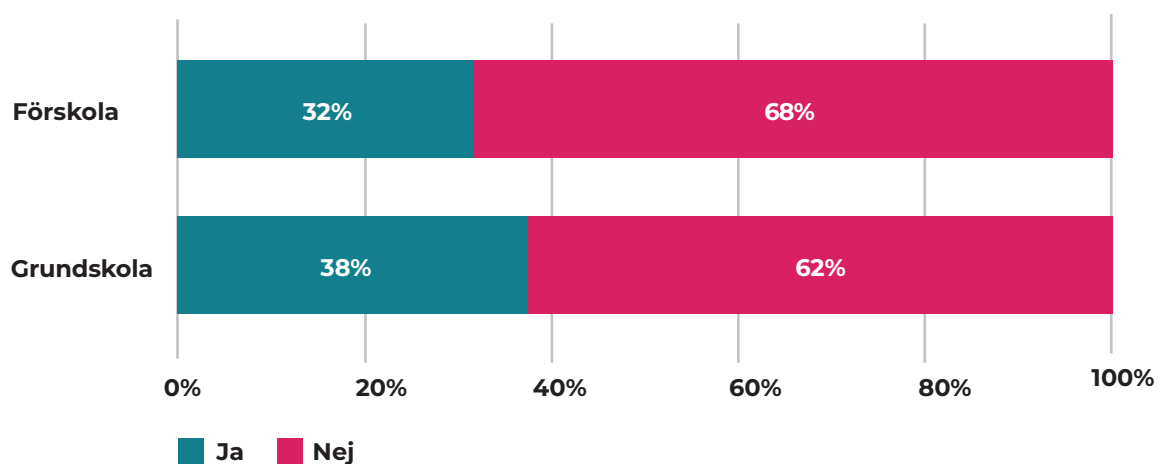

Möjligheten att gå i förskola eller skola kan många gånger vara avgörande för ett barns hälsa och utveckling och ska inte reduceras till en fråga om ekonomiska resurser. I slutändan blir det dyrare för samhället i helhet. Tyvärr fungerar det fortfarande dåligt ute i landets kommuner. Skolplikten är ytterst ett kommunalt ansvar och det är därför av allra största vikt att kommuner säkerställer att barn som bor i skyddat boende får rätt till sin skolgång. Ett viktigt steg är att genom tydliga och skriftliga rutiner se till att barn garanteras skolgång.

I årets undersökning uppger 62 % att de saknar en aktuell, skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för att säkra skolgången för barn i skyddat boende, vilket är detsamma som i Kvinnofridsbarometern 2021. 68 % uppger att de saknar rutin för placering i förskolan. Inte heller här har det skett någon förbättring jämfört med 2021. Jämfört med 2015 och tidigare år har det skett en förbättring - runt 90 % saknade rutin för både förskola och grundskola år 2015.

Trots en viss förbättring över tid är siffrorna alarmerade. Frågan har varit på agendan under flera år, lyfts i media, och Unizon har även i andra undersökningar och sammanhang påtalat att många kommuner brister i arbetet för att säkerställa att barn som lever i skyddat boende kan fullfölja sin skolplikt.

Figur 11. Har kommunen en aktuell, skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för att säkra skolgången för barn i skyddat boende?

Antal svarande

Förskola: 152

Grundskola: 153

Var fjärde kommun kräver felaktigt båda vårdnadshavarnas godkännande för insatser till barnet

När en förälder utsatt den andra för våld är det vanligt att denna också fortsatt utövar makt genom att motsätta sig att barnet får stöd. Det är ett sätt att förneka sina brott och samtidigt försvåra för barnets möjlighet att må bättre. Barnets möjligheter till relevant hjälp och stöd försvåras.

För att möjliggöra barns rätt till stöd gjordes en lagändring i föräldrabalken 2012 att socialtjänsten kan besluta om att vidta åtgärder utan båda vårdnadshavares samtycke, med hänsyn till barnets bästa. Åtgärderna kan gälla samtalsbehandling, psykiatrisk utredning eller en öppenvårdsinsats.

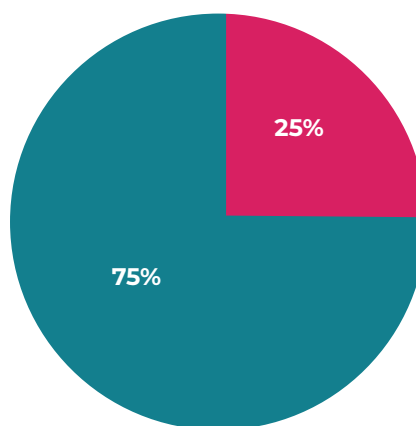
Av undersökningen framgår att tre av fyra kommuner beviljar insatser om bara en vårdnadshavare godkänner. Resultaten är ungefär desamma som 2021. Men 2019 var det en högre andel som endast krävde godkännande från en förälder. Resultatet tyder på att flera kommuner inte tillämpar möjligheten, kanske av okunskap eller andra skäl. Resultaten kan också innebära att samma kommuner hanterar frågan på olika sätt över tid.

25

Figur 12. Under vilka förutsättningar beviljar ni insatser till barn under 18 år som upplevt pappas våld mot mamma där båda föräldrarna är vårdnadshavare?

- **Insats ges endast om båda vårdnadshavarna godkänner**
- **Insats ges om en av vårdnadshavarna godkänner**

Antal svarande: 150

Unizon uppmanar Sveriges kommuner att:

- **Stoppa tvångsumgänge.** Säkerställ att barn som bor med sin mamma i skyddat boende aldrig ska ha umgänge med en pappa eller styvpappa som utövar våld mot mamman och barnet. Ta snabbare interimistiska beslut om vårdnad, boende och umgänge när det finns misstanke om våld mot mamma.
- **Genomföra en obligatorisk utbildning och kunskapslyft om barns behov av stöd** och skydd för all personal inom skola, hälso- och sjukvården, socialtjänsten och rättsväsendet om hur våld påverkar barn och vilka konsekvenser det ger.
- **Säkerställ att det finns personal och verksamheter med särskild kompetens för stöd och skydd av barn som upplever våld.** Kommuner måste upphöra att bryta mot socialtjänstlagen och ta ansvar för att barn får det stöd och skydd som de behöver och har rätt till. Att inte tillgodose barnets behov ger allvarliga konsekvenser på lång sikt.
- **Garantera rätten till långsiktig bostad för barn** som tillsammans med sina mammor flytt undan våld

Kompetens, resurser och prioritet

Kontinuerlig kompetensutveckling, tydliga och långsiktiga ekonomiska förutsättningar och att det finns tydligt uppsatta mål som ingår i kommunernas ordinarie verksamhet är framgångsfaktorer för kvinnofridsarbetet enligt en undersökning av SKR, Sveriges Kommuner och Regioner, 2016.⁵

Kvinnofridsbarometern visar att det fortfarande finns brister i kommunernas systematiska arbete på området. Många kommuner saknar mätbara mål, politiskt beslutade handlingsplaner, öronmärkta medel och utvärderar inte sitt arbete.

Utan detta på plats är det svårt att bedöma om arbetet är effektivt, motsvarar behoven och om det finns anledning att utveckla eller förändra insatserna. Framförallt tyder det på att frågan inte prioriteras. Mätbara mål och analys av hur väl insatserna möter behoven är dessutom två krav i Socialstyrelsens föreskrifter om våld i nära relationer.⁶

Brister i systematiskt arbete i många kommuner

27

Årets undersökning visar, precis som tidigare barometrar, att det finns brister i det systematiska arbetet inom en rad områden. Även om resultaten pekar på att det skett vissa förbättringar så saknar många kommuner helt eller delvis ett systematiskt arbete.

Drygt hälften av kommunerna har mätbara mål för arbetet, vilket är en viss förbättring jämfört med förra undersökningen då 45 procent uppgav att de hade mål för arbetet.

En större andel, sju av tio, svarar att de har en politiskt beslutad handlingsplan för arbetet. Här har ingen förändring skett jämfört med förra undersökningen.

Nära sex av tio uppgav att de har utvärderat arbetet under de två senaste åren. Här pekar resultaten på en viss förbättring jämfört med förra undersökningen. Drygt hälften uppgav 2021 att arbetet utvärderats.

Nära sex av tio uppgav också att det finns särskilt avsatta medel för arbetet mot våld. 2021 svarade drygt hälften att det fanns medel avsatta, men andelen har varit högre tidigare år. Ett antal av kommunerna kan i sina svar avse de statliga utvecklingsmedel som mottagits. För en långsiktighet och effekt i arbetet krävs att kommunen öronmärker särskilda resurser som avsätts inom området kvinnofrid. Att kvinnofridsområdet på många håll saknar en egen budgetpost vittnar om att området fortfarande är lågt prioriterat.

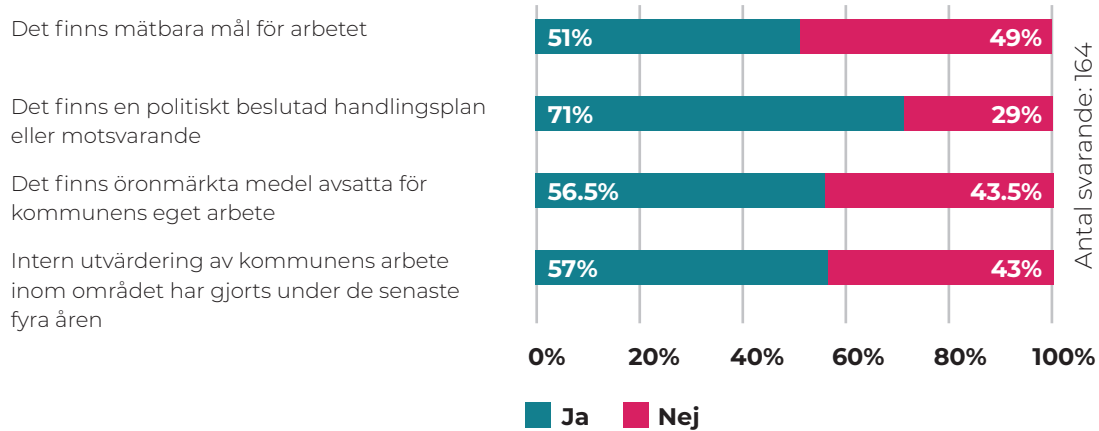
5 Framgångsfaktorer i kvinnofridsarbetet – en undersökning av utvecklingen av arbetet mot våld i nära relationer. SKL:2016

6 HSL-FS 2022:39, 2 kap, 8§, Föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer. Stockholm: Socialstyrelsen; 2022

Figur 13. Vad av följande gäller för kommunens arbete med mäns våld mot kvinnor/våld i nära relationer?

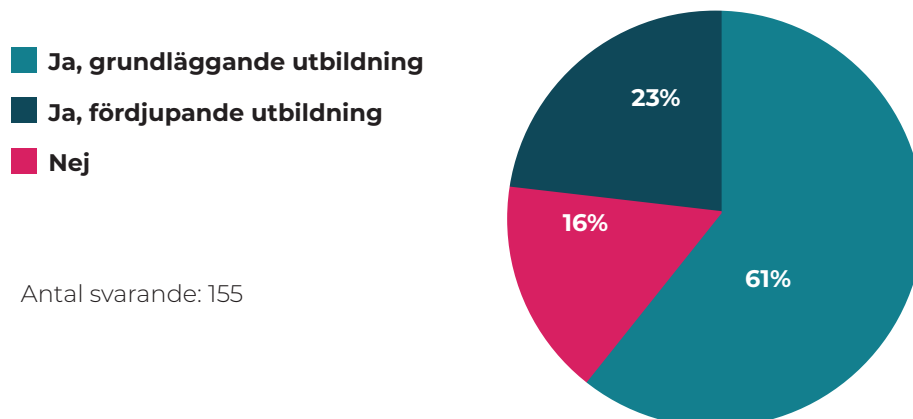
28

Drygt åtta av tio socialchefer har gått utbildning inom området

Att den högsta chefen inom förvaltningen har kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld är viktigt för utvecklingen och prioritering av verksamheten. Kunskap om mäns våld mot kvinnor är nödvändigt på alla nivåer i kommunen för att arbetet ska vara en integrerad del i kommunens verksamhet.

I 84 % av kommunerna har socialchefen gått någon form av utbildning. Vanligast är grundläggande utbildning. I förra undersökningen uppgav 75 % av kommunerna att socialchefen gått utbildning.

Figur 14. Har socialchef eller motsvarande gått utbildning om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer?

Drygt var tionde kommun saknar helt en funktion för kvinnofridsarbete

Resultaten visar att det i drygt var tionde kommun saknas en person med särskilt funktionsansvar för kvinnofridsfrågor. 19 kommuner har svarat att de varken har en kvinnofridshandläggare, kvinnofridssamordnare eller något kvinnofridsteam. Resultatet ligger i linje med förra undersökningen. Det innebär en stor rättsosäkerhet för våldsutsatta kvinnor och barn.

Sex av tio har permanent kvinnofridssamordnare

För att öka kommunens möjligheter att erbjuda adekvat stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som upplevt våld är funktionen kvinnofridssamordnare avgörande. Unizons medlemmar framhåller detta och det bekräftas även i Länsstyrelsen Stockholms rapport 2014.⁷ Kvinnofridssamordnarens funktion var avgörande för samverkan, förändringsarbetet och för att rätt stöd kunde erbjudas. Kvinnofridssamordnarens roll är ofta både operativ och strategisk och ger även stöd internt till chefer och handläggare.

I årets undersökning framgår att sex av tio kommuner har en tillsvidareanställd samordnare. I undersökningen 2021 svarade strax under hälften av kommunerna att de hade denna funktion. Det har alltså skett en förbättring i kommunerna. Ett mindre antal kommuner har projektanställda samordnare, vilket innebär att nära 7 av 10 kommuner har en kvinnofridssamordnare.

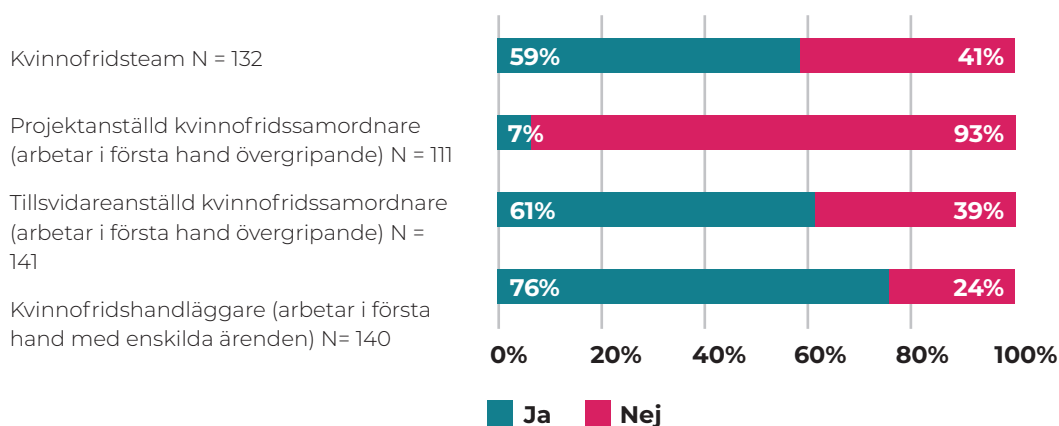
29

Sex av tio har kvinnofridsteam

En organisation med tydliga ansvarsområden och särskilda funktioner som driver kvinnofridsarbetet är en viktig grund för ett framgångsrikt arbete. Att genom kvinnofridsteam samla ansvaret för exempelvis utredning av stödbehov och skyddat boende, samtal, praktisk hjälp och samverkan både internt och externt är ett bra sätt att organisera arbetet.

Nära sex av tio kommuner svarar att de har ett kvinnofridsteam. Här har en förbättring skett. I förra undersökningen uppgav strax under hälften av kommunerna att de har ett kvinnofridsteam och 2015 uppgav 41,5 % att de hade kvinnofridsteam.

Figur 15. Vilka av följande funktioner har kommunen inom området mäns våld mot kvinnor/våld i nära relationer?

Kvinnofridssamordnare på kommunövergripande nivå en framgångsfaktor

Länsstyrelsen framförde också i ovan nämnda rapport att det medför stora fördelar om kvinnofridssamordnaren har en övergripande placering på kommun- eller förvaltningsnivå. Därmed blir kvinnofridsarbetet inkluderat i alla enheters arbete och det blir enklare att driva förändringsarbetet, både operativt och strategiskt.

Resultaten i årets undersökning visar att av de kommuner som har en kvinnofridssamordnare är drygt hälften placerade på förvaltningsnivå. Det är en något högre andel än 2021. 29 % har en kvinnofridssamordnare som arbetar kommunövergripande vilket signalerar att kommunen prioriterar frågan högt. Denna andel har ökat jämfört med 2021, då 17 % hade kvinnofridssamordnare placerad på kommunövergripande nivå. 2015 var siffran nio procent så här har framsteg gjorts.

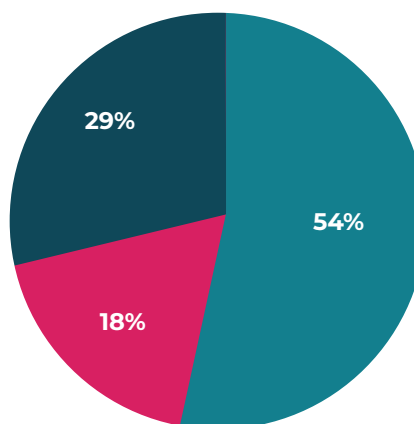
Andelen kommuner som har samordnare som endast arbetar på enhetsnivå har samtidigt sjunkit från 31,5 % 2015 till 18 % 2023. De kommuner som har samordnaren placerad på enhetsnivå bör omgående se till att placera samordnaren på en högre nivå i organisationen.

30

Figur 16. På vilken nivå inom kommunen är kvinnofridssamordnaren placerad (endast de som har svarat att de har samordnare)

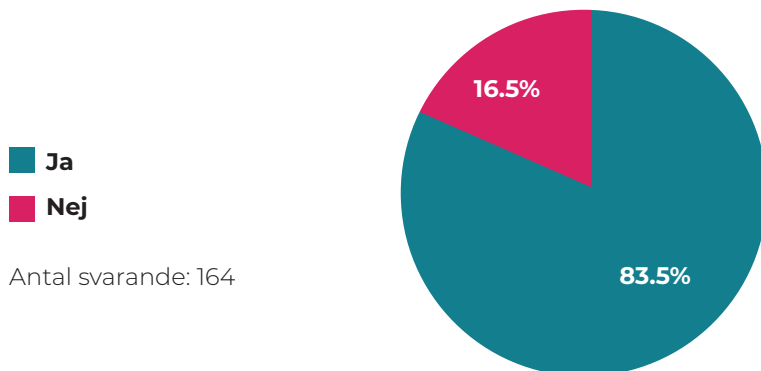
- Förvaltningsnivå (socialförvaltning eller motsvarande)
- Kommunövergripande nivå
- Enhetsnivå

Antal svarande: 91

Figur 17. Har kommunen en vägledning eller motsvarande för att rutinmässigt ställa frågor om våld inom socialtjänstens olika verksamheter?

Drygt åtta av tio har rutin för att ställa frågor om våld inom socialtjänsten

Många våldsutsatta kvinnor söker stöd och vård inom socialtjänsten utan att ange våld som egentlig bakomliggande orsak. Ett sätt att tidigt upptäcka våld är att rutinmässigt ställa frågor kring våld inom socialtjänstens verksamheter. I Socialstyrelsens föreskrifter anges socialnämndens skyldighet att fastställa rutiner för när och hur personalen ska ställa frågor om våld.⁸ Om våldsutsatta identifieras tidigt kan mycket lidande undvikas.

Drygt åtta av tio kommuner uppger att de har en vägledning eller motsvarande för att rutinmässigt ställa frågor om våld inom socialtjänstens olika verksamheter. 2021 uppgav drygt sju av tio att de har en vägledning.

Nio av tio säkerställer att alla medarbetare har grundläggande kunskaper

Ett annat sätt att förbättra möjligheterna till tidig upptäckt är att alla inom socialförvaltningen har grundläggande kompetens om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Ändringen i högskoleförordningen 2018 innebär att mäns våld mot kvinnor ingår som en obligatorisk del i examinationsordningen för socionomer. I Socialstyrelsens föreskrifter anges krav att yrkesverksamma som arbetar med handläggning och uppföljning bör ha kunskap om våld. En grundläggande kompetens är en viktig förutsättning för ett systematiskt och effektivt arbetet.

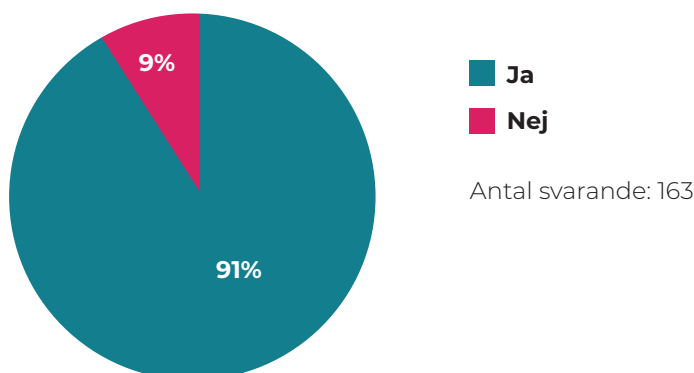
Nio av tio kommuner uppger att de säkerställer att alla medarbetare inom socialtjänsten har grundläggande kunskaper om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation. Resultatet är i linje med tidigare undersökningar.

Av kommenterarna framgår dock att ambitionerna varierar. Många kommuner har kurser för nyanställda, en del samarbetar med andra kommuner och i något fall sker vidareutbildningen och kompetensutveckling på högskola. En stor andel uppger att utbildningen är webbaserad och ibland rör det sig om en föreläsning. Flera kommuner nämner att en hög personalomsättning är en utmaning när det handlar om att säkerställa att alla medarbetare har kunskaper. Vanligt är därför att regelbundet genomföra utbildningsinsatser för att upprätthålla en god nivå.

8 HSL-FS 2022:39, 2 kap, 8§, Föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer. Stockholm: Socialstyrelsen; 2022

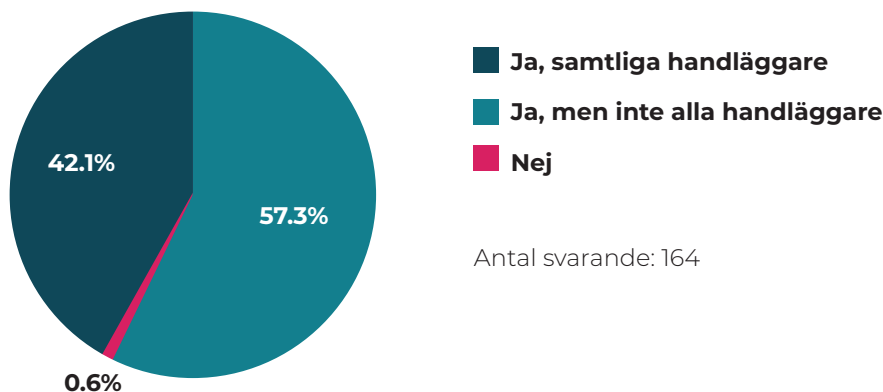
Figur 18. Säkerställer kommunen att alla medarbetare inom socialtjänsten har grundläggande kunskaper om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer?

Samtliga kvinnofridshandläggare har gått fördjupade utbildningar i fyra av tio kommuner

Figur 19. Har handläggare som utreder behov hos våldsutsatta kvinnor och barn som upplevt våld och förövare gått fördjupande utbildningar om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer?

32

Att de handläggare som utreder våldsutsatta kvinnor och barn som upplevt våld har gått fördjupande utbildningar inom området ökar förutsättningarna för att rätt stöd och insatser beviljas. Endast drygt fyra av tio kommuner uppger att samtliga kvinnofridshandläggare gått fördjupad utbildning. Övriga kommuner, nära sex av tio, uppger att fördjupad utbildning genomförts, men att den inte omfattat alla handläggare

De handläggare som utreder ärenden som rör mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer bör ha fördjupade kunskaper inom ämnet. Med satsningar på kompetensutveckling ökar medarbetarnas motivation och organisationen påverkas också positivt.

Uteblivna utvecklingsmedel bedöms få stor påverkan på arbetet

Internationellt och nationellt har jämsrtäldhet och mäns våld mot kvinnor under lång tid varit prioriterade områden. Sveriges undertecknande av Istanbulkonventionen har drivit på arbetet och en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor tagits fram.

Utvecklingsmedel ämnade att stötta upp kommunernas arbete i frågan började delas ut i mitten av 2000-talet och mellan 2016 och 2022 kunde kommuner rekvirera medel enligt en fördelningsnyckel. De behövde alltså inte söka medel utifrån tydliga mål och resultat. Med statliga medel har även små kommuner med mindre resurser haft möjlighet att genomföra förbättringar på kvinnofridsområdet. Under dessa år har lagstiftningen skärpts och kraven ökat på myndigheterna för att säkerställa både våldsförebyggande arbete och insatser för att öka kompetensen om mäns våld mot kvinnor.

Under 2022 delade Socialstyrelsen ut 85,5 miljoner kronor till kommunerna för utveckling av arbetet mot våld i nära relationer. Myndigheten fick inte i uppdrag av regeringen att fördela utvecklingsmedel för 2023. Det var därför av stort intresse att i årets Kvinnofridsbarometer undersöka hur förutsättningarna påverkas för ett fortsatt arbete mot våld. Frågan är inte poänggrundande.

Sju av tio uppger att uteblivna medel kommer få påverkan på kommunens arbete

På frågan om de uteblivna medlen kommer att påverka kommunens förutsättningar att arbeta mot våld i nära relationer så svarar de allra flesta att det kommer att få konsekvenser för verksamheten. Sju av tio uppger att det kommer påverka kommunens arbete i ganska stor eller mycket stor utsträckning. Endast en mindre andel kommuner tror att de uteblivna medlen inte kommer att påverka arbetet.

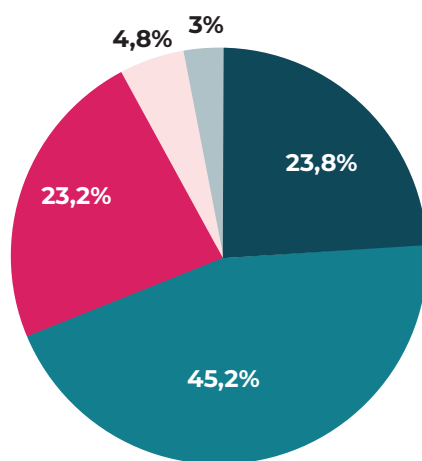
Flera kommuner nämner att det framför allt begränsar möjligheterna att arbeta med kompetensutveckling, och att möjligheterna till fördjupad utbildning riskerar att försvinna. Andra nämner att verksamhetsutvecklingen hotas, och någon kommun pekar också på att det kommer att bli svårt att upprätthålla den basala nivån i arbetet när stödet försvinner.

I Socialstyrelsens öppna jämförelser 2022, uppger de flesta kommuner att de under det senaste året genomfört fortbildning inom området.⁹ Det är 93% av de inrapporterade kommunerna som uppger att de genomfört fortbildning. Fortbildningen var viktig för utredningarna skulle hålla god kvalitet.

Figur 20. Hur bedömer du att kommunens förutsättningar att arbeta mot våld i nära relationer kommer att påverkas av att utvecklingsmedel inte kommer att fördelas 2023? (N = 168)
Procent

34

- Kommunens arbete kommer att påverkas i mycket stor utsträckning
- Kommunens arbete kommer att påverkas i ganska stor utsträckning
- Kommunens arbete kommer att påverkas i liten utsträckning
- Kommunens arbete kommer inte alls att påverkas
- Vet ej

Rankning för Sveriges kommuner

Kommun	2023	2021	2019	2017	2015
Trollhättans stad	1	1	1	1	6
Lidköpings kommun	2	40	62	*	*
Växjö kommun	3	*	12	3	2
Eskilstuna kommun	3	2	100	55	*
Västerås stad	3	3	*	10	11
Kristianstads kommun	6	3	*	5	6
Göteborgs stad	6	7	5	*	69
Karlstads kommun	8	5	4	11	9
Hudiksvalls kommun	9	135	22	42	46
Sundbybergs stad	10	30	40	97	34
Mjölby kommun	10	140	*	63	12
Karlskrona kommun	10	*	50	*	*
Jönköpings kommun	13	21	5	21	90
Norrköpings kommun	14	10	*	56	157
Upplands Väsby kommun	14	*	*	*	98
Hässleholms kommun	16	62	70	15	21
Höganäs kommun	16	70	167	*	87
Kalmar kommun	16	*	58	58	*
Umeå kommun	19	*	32	35	54
Huddinge kommun	20	23	*	21	46
Borlänge kommun	20	57	58	109	*
Olofströms kommun	22	162	40	*	98
Borås kommun	22	26	22	100	26
Hjo kommun	24	*	163	*	*
Södertälje kommun	24	38	10	*	82
Skellefteå kommun	26	33	50	13	4
Falu kommun	27	103	92	18	119
Sollentuna kommun	28	14	21	*	*
Solna stad	28	*	3	58	108
Lunds kommun	28	12	10	32	*
Vellinge kommun	28	24	*	*	*
Salems kommun	32	80	20	80	149
Torsås kommun	32	75	129	*	*
Nyköpings kommun	34	8	7	*	5
Malmö stad	35	49	28	15	12
Bollnäs kommun	36	*	*	*	*
Nacka kommun	37	*	40	136	59
Uppvidinge kommun	37	*	86	*	*
Ronneby kommun	37	167	37	2	1
Finspångs kommun	37	*	*	157	113
Halmstads kommun	37	*	144	*	*
Strängnäs kommun	42	21	16	21	140

Kommun	2023	2021	2019	2017	2015
Vingåkers kommun	42	170	*	*	98
Köpings kommun	44	*	77	*	*
Sala kommun	44	12	100	*	*
Aneby kommun	44	96	*	123	133
Falköpings kommun	47	33	15	21	8
Vänersborgs kommun	47	127	86	*	65
Karlskoga kommun	49	154	*	51	172
Lidingö Stad	49	40	96	*	113
Ludvika kommun	49	26	22	6	163
Örebro kommun	49	14	12	69	54
Härnösands kommun	53	43	77	42	98
Haninge kommun	53	43	50	*	119
Trelleborgs kommun	55	166	123	136	59
Gullspångs kommun	55	*	62	148	34
Oskarshamns kommun	55	143	70	103	*
Östersunds kommun	55	*	40	95	46
Stockholms stad	55	19	37	69	26
Enköpings kommun	55	140	50	*	*
Katrineholms kommun	55	92	*	14	10
Skövde kommun	62	66	50	32	21
Mölnåls kommun	63	19	68	72	29
Eksjö kommun	63	*	142	*	*
Kalix kommun	65	75	*	*	21
Hagfors kommun	65	178	158	152	173
Tierps kommun	65	127	158	*	149
Karlshamns kommun	65	8	40	*	195
Lerums kommun	69	*	*	11	3
Trosa kommun	70	103	91	*	*
Arvika kommun	70	29	58	109	*
Tyresö kommun	70	159	139	139	46
Norrtälje kommun	70	*	*	*	164
Sigtuna kommun	74	46	2	15	*
Järfälla kommun	74	62	144	*	108
Linköpings kommun	74	51	77	7	90
Ljungby kommun	74	96	*	58	119
Storfors kommun	78	120	149	*	157
Lilla Edets kommun	79	40	70	*	*
Ljusdals kommun	79	85	129	58	98
Varbergs kommun	79	100	47	77	20
Laholms kommun	79	33	118	*	*
Sandvikens kommun	79	*	158	139	164
Skurups kommun	84	88	*	123	34
Hedemora kommun	84	183	*	*	167
Munkfors kommun	84	51	*	*	*
Töreboda kommun	87	93	33	80	118
Habo kommun	87	81	139	114	*
Orsa kommun	87	100	110	51	191
Degerfors kommun	87	*	123	*	*
Timrå kommun	87	135	*	132	140
Surahammars kommun	87	46	62	42	180
Herrljunga kommun	93	*	*	85	29
Sölvesborgs kommun	93	11	16	159	168
Värmdö kommun	93	113	*	*	108

Kommun	2023	2021	2019	2017	2015
Tjörns kommun	93	81	77	*	95
Åsele kommun	97	133	96	97	*
Mora kommun	97	70	113	38	176
Gotlands kommun	97	*	113	27	17
Danderyds kommun	97	156	74	51	34
Uddevalla kommun	97	125	*	*	69
Markaryds kommun	97	93	*	120	98
Partille kommun	97	*	40	42	59
Arboga kommun	104	75	129	20	95
Vårgårda kommun	105	62	40	*	*
Smedjebackens kommun	105	49	120	72	90
Älmhults kommun	105	*	*	*	130
Malungs kommun	105	135	*	*	*
Upplands-Bro kommun	105	95	123	116	*
Arjeplogs kommun	110	51	*	29	138
Alingsås kommun	110	*	*	85	21
Grums kommun	110	57	33	31	59
Älvdalens kommun	113	148	*	65	199
Åstorps kommun	114	133	*	*	82
Säters kommun	115	156	77	42	34
Ulricehamns kommun	115	*	84	132	*
Söderköpings kommun	115	*	*	*	*
Ystads kommun	118	*	104	107	*
Eslövs kommun	118	38	14	26	*
Emmaboda kommun	120	*	*	*	*
Bräcke kommun	121	*	*	*	*
Lysekils kommun	122	159	142	*	182
Götene kommun	122	163	153	*	119
Kramfors kommun	122	*	28	*	*
Kinda kommun	122	*	*	109	*
Nordmalings kommun	126	88	171	*	126
Ale kommun	126	*	*	42	21
Vindelns kommun	126	127	*	*	*
Mönsterås kommun	126	149	*	*	176
Kils kommun	130	170	47	*	*
Svenljunga kommun	130	120	*	116	54
Norbergs kommun	130	163	96	107	198
Sjöbo kommun	133	51	*	35	44
Mariestads kommun	134	*	*	154	95
Österåkers kommun	134	125	*	*	154
Filipstads kommun	134	120	86	72	128
Storumans kommun	137	154	144	25	133
Söderhamns kommun	137	*	129	72	82
Högsby kommun	139	*	*	*	*
Kristinehamns kommun	139	85	33	3	17
Vetlanda kommun	139	103	*	109	140
Ödeshögs kommun	142	113	120	*	*
Simrishamns kommun	142	70	50	*	34
Mullsjö kommun	144	88	*	*	87
Piteå kommun	144	70	163	69	82
Burlövs kommun	144	180	*	*	157
Askersunds kommun	147	143	129	123	149
Marks kommun	147	143	27	129	32
Älvsbyns kommun	147	103	165	*	*

Kungsbacka kommun	150	149	104	93	54
Ånge kommun	150	*	*	66	133
Säffle kommun	150	*	154	*	*
Krokoms kommun	150	5	100	58	*
Sävsjö kommun	150	57	*	80	*
Vaxholms stad	155	179	*	116	*
Östhammars kommun	156	*	112	*	*
Höors kommun	156	*	*	123	*
Vaggeryds kommun	156	*	*	*	*
Fagersta kommun	159	62	50	93	54
Svedala kommun	159	165	129	50	187
Bromölla kommun	161	143	*	*	113
Munkedals kommun	162	*	*	*	*
Avesta kommun	163	135	*	*	173
Hylte kommun	164	111	*	120	176
Åtvidabergs kommun	165	183	*	*	108

Metod för rangordning

Kommunernas svar har betygssatts och utifrån betygen har en rangordning gjorts. En kommun som har fått bra betyg behöver inte nödvändigtvis vara en kommun som i alla avseenden har ett väl utvecklat arbete med kvinnofrid. På samma sätt kan en kommun som fått låga betyg i flera avseenden göra bra insatser inom området. Betygen fungerar dock som en indikator på i vilken utsträckning en kommun använder sig av olika styrmedel, policys och insatser för att motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Kommuner som svarat på färre än tolv frågor har tagits bort ur rangordningen, men deras svar ingår i redovisningen av svaren på respektive fråga i rapporten. Maxbetyg på ett enskilt svarsalternativ är fyra poäng. Minimipoäng på respektive fråga är noll poäng och de kommuner som inte svarat på frågan har också fått noll poäng. De kommuner som svarat på alla 33 poänggivande delfrågor får sin totala poäng dividerad med 33. De kommuner som har uppgett att de inte har någon kvinnofridssamordnare och därmed inte kan svara på den uppföljande frågan om samordnarens placering i organisationen har fått sina poäng dividerade med 32.

Betygskriterier

1. Vilka av följande funktioner har kommunen inom området mäns våld mot kvinnor/våld i nära relationer?

Kvinnofridsteam 2p

Projektanställd kvinnofridssamordnare (arbetar i första hand övergripande) 2p

Tillsvidareanställd kvinnofridssamordnare (arbetar i första hand övergripande) 3p

Kvinnofridshandläggare (arbetar i första hand med enskilda ärenden) 1p

2. På vilken nivå inom kommunen är kvinnofridssamordnaren placerad?

Kommunövergripande nivå 4p

Förvaltningsnivå (Socialförvaltning eller motsvarande) 2p

Enhetsnivå 1p

3. Vad av följande gäller för kommunens arbete med mäns våld mot kvinnor/våld i nära relationer?

Det finns mätbara mål för arbetet 2p

Det finns en politiskt beslutad handlingsplan eller motsvarande 1p

Det finns öronmärkta medel avsatta för kommunens eget arbete 2p

Intern utvärdering av kommunens arbete inom området har gjorts under de senaste två åren för att utveckla verksamheten 2 p

4. Finns skriftliga överenskommelser mellan socialnämnden och lokal eller näraliggande ideell jour av följande typ? Poäng ges för kvinnojour respektive tjej- eller ungdomsjour.

Ja, och finansiering finns inskrivet i överenskommelsen 3p

Ja, överenskommelse finns men finansiering finns INTE inskrivet 1p

Nej, ingen skriftlig överenskommelse finns 0p

5. För hur långa perioder tar kommunen inriktningsbeslut eller motsvarande om finansiering till ideella kvinnojourer och tjej- eller ungdomsjourer? Poäng ges för kvinnojour respektive tjej- eller ungdomsjour.

Mindre än 1 år 0p

1 år 1p

2 år 3p

3 år eller längre 4p

Kommunen finansierar ingen jour av denna typ 0p

6. Har ni under de senaste två åren, utifrån egna eller andras underlag, analyserat förekomsten av mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer i kommunen?

Ja 2p

Nej 0p

7. På vilket sätt erbjuder kommunen skyddat boende till våldsutsatta kvinnor?

1p per sätt. 0p om kommunen inte erbjuder skyddat boende.

8. Har kommunen beredskap (genom egen eller annans verksamhet) att ge stöd och skydd som beaktar särskilda behov för följande personer?

Kvinnor med funktionsnedsättning 1p

LHBTQ-personer 1p

Kvinnor över 65 år 1p

Kvinnor utan permanent uppehållstillstånd, såsom asylsökande, papperslösa 1p

Personer utsatta för hedersrelaterat våld 1p

Barn som upplevt våld 1p

Kvinnor med missbruk 1p

9. Ger kommunen våldsutsatta vuxna stöd i att få tillgång till permanent bostad?

Ja 3p

Nej 0p

10. Har kommunen under de senaste två åren genomfört regelbundna aktiviteter med syfte att förändra attityder och värderingar kring genus och våld?

Ja 3p

Nej 0p

11. Genomför kommunen särskilda åtgärder för att motivera förövare till deltagande i beteendeförändrade insatser?

Ja, och en modell används för detta 3p

Ja, men någon modell används inte 2p

Nej 0p

12. Har kommunen en aktuell skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för att säkra skolgången för barn i skyddat boende?

Ja 3p

Nej 0p

13. Under vilka förutsättningar beviljar ni insatser till barn under 18 år som upplevt våld mot närstående och som har två vårdnadshavare?

Insats ges endast om båda vårdnadshavarna godkänner 0p

Insats ges även om bara en vårdnadshavarna godkänner 2p

14. Har kommunen en vägledning eller motsvarande för att rutinmässigt ställa frågor om våld inom socialtjänstens verksamheter?

Ja 3p

Nej 0p

15. Säkerställer kommunen att alla medarbetare på socialtjänsten har grundläggande kunskaper om mänsvåld mot kvinnor och våld i nära relationer?

Ja 3p

Nej 0p

16. Har handläggare som utreder behov hos våldsutsatta vuxna och barn som upplevt våld och förövare gått fördjupande utbildningar om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer?

Ja, samtliga handläggare 3p

Ja, men inte alla handläggare 2p

Nej 0p

17. Har socialchef eller motsvarande gått utbildning kring mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer?

Ja, fördjupad utbildning 3p

Ja, grundläggande utbildning 2p

Nej 0p

Manifest

Sverige är ett av världens minst ojämställda länder.

Ändå är mäns våld mot kvinnor ett av våra största samhällsproblem. Tusentals kvinnor och barn söker skydd på landets kvinnojourer varje år. Varje dag sker runt 100 våldtäkter. Vart tionde barn tvingas uppleva pappas våld mot mamma. Över hela världen är mäns våld ett hinder för kvinnor och barns mänskliga rättigheter.

Unizons medlemmar stöttar, skyddar, förebygger och påverkar. Jourerna kämpar för kvinnors och barns rättigheter varje dag. Allt utifrån en kunskap om våld, genus och makt.

Vi som arbetar med våldets konsekvenser ser möjligheterna att förebygga. Vi tror på att bryta kopplingen mellan manlighet och våld. Vi vill se en värld där varje individ får växa upp fri från stereotypa föreställningar om kön. Vi vet att arbetet mot mäns våld mot kvinnor går hand i hand med arbetet för jämställdhet.

Vi tror på att vända på perspektiven, kliva in på nya arenor och synliggöra att mäns våld mot kvinnor inte är en isolerad fråga. Överallt i samhället finns anhöriga, kollegor, chefer, ideellt aktiva, politiker och många fler med makt att göra skillnad. Alla vinner på ett jämställt samhälle fritt från våld, och alla behövs i arbetet för att uppnå det. Unizon utmanar var och en att börja med sig själv och sitt närmaste sammanhang.

Unizon samlar kvinnojourer, tjejjourer, ungdomsjourer och jourer mot sexuella övergrepp. Medlemmarna är förbundets förankring i verkligheten och i vardagen. Genom att vara en unizon röst för jourerna kan vi hjälpa våldsutsatta kvinnor och barn att bli hörda. Tillsammans skapar vi **ett jämställt samhälle fritt från våld.**

I **Kvinnofridsbarometern 2023** undersöker Unizon för femte gången kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Vår förhoppning är att Kvinnofridsbarometern ska vara till hjälp för att synliggöra förbättringsområden och goda exempel för att kommunerna ska uppfylla det nationella målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Använd Kvinnofridsbarometern som en checklista och guide. Tillsammans för ett jämställt samhälle fritt från våld.

Unizon samlar över 140 kvinnojourer, tjejjourer, ungdomsjourer och jourer mot sexuella övergrepp.

Tillsammans arbetar vi för ett jämställt samhälle fritt från våld.

www.unizonjourer.se